

Tina Bohak: *Hočem postati pevka* — portret koncertne pevke, altistke Marije Bitenc Samec

Knjižna monografija – *Celjska Mohorjeva družba*, 2018; 196 str.; 29,50 €

Knjižna monografija – *Hočem postati pevka*

Bolj kot ne so redke monografije o živih umetnikih, četudi se prav med glasbeniki (ustvarjalci in poustvarjalci) prav v zadnjem času pojavlja kar nekaj tovrstne literature. Med njimi je nazadnje zašla na knjižne police ena takih, ki jih je spodbodla

dolga in vredna umetniška pot koncertne (in operne) pevke Marije Bitenc Samec (roj. 1932).

Rojena Ljubljancanka je kot pianistka pričela osnovno glasbeno šolanje v Ljubljani in ga nadaljevala na Dunaju ter v Celju (solopetje pri Heleni Lapajne) in Mariboru; že kot solopevka pri Elizabeti Krejči. Svoje pevsko šolanje je končala na ljubljanski *srednji glasbeni šoli* (1955–1957) in nato študirala solopetje pri Juliju Betettu na ljubljanski *akademiji za glasbo*. Izpopolnjevala se je v Trstu pri Luigiju Toffolu. Na *1. Tekmovanju mladih jugoslovanskih glasbenih umetnikov* je 1956 v Ljubljani osvojila 2. mesto, na *Mednarodnem tekmovanju* v Llangollenu (Velika Britanija, 1957) pa je osvojila 1. mesto. Do l. 1959 je bila solistka *Opere in baleta SNG Ljubljana*. Potem pa se je vse do upokojitve (1990) kot svobodna umetnica – samostojna kulturna delavka posvečala koncertnemu petju in snemanjem za *RTV Slovenija*. Nastopala je na koncertih *Glasbene mladine Slovenije* in gostovala po Evropi. Bila je pobudnica in organizatorica postavitve spomenika J. Betettu pred ljubljansko *Opero* (v Župančičevi ul. 1). Za njen glas so veljale vseskozi enotne ugotovitve komisij, kritikov in občinstva, da je »pevka lepega, temno obarvanega in velikega glasu«.

Vse to in še marsikaj drugega lahko razberemo in poslušamo v obsežni, slikovno bogato ilustrirani monografiji in na dodani

plošči. Avtorica T. Bohak je ob pomoči še nekaterih drugih podrobno opisala življenjsko in delovno, umetniško pot portretiranke. Vse napisano in objavljeno ter posneto na kar najbolj verodostojen način prikaže ob altistki Mariji Bitenc Samčevi še vse tisto, kar jo je pripeljalo že v rani mladosti do hotenja: biti pevka! Zato tudi tak naslov knjige oz. monografije: *HOČEM postati pevka!* Za tem imperativnim naslovom se skriva najprej kratek CV avtorice (T. Bohak), objavljeni sta dve celotni recenziji (Darja Koter in Primož Kuret), potem pa je knjiga razdeljena na pet (glavnih) poglavij: *Ko spregovorijo misli* (str. 16–23), *Odsev duše/Poti življenja* (24–85), *Glasba – ogledalo čustev/Na koncertnem odru* (86–99), *Bogastvo zvokov in tišine/Radijska in televizijska snemanja* (100–101; Arhivski posnetki v produkciji RTV Slovenija; 102 in Posnetki na nosilcih zvoka, 103–109) in *Petje – neusahljiv vir navdiha* (110–111). Sledi znanstveni aparat kot (obvezni) del podobnih monografij: *Summary* (112–120), *Opombe* (ki očitno niso pisane oz. objavljene sproti, pod črto; 121–127), *Viri in literatura* (128–131), *Seznam slikovnih prilog* (131–137), *Priloge* (138; Koncertni repertoar, 138–146; Popis umetniškega poustvarjanja, 147–172; Popis radijskih in televizijskih snemanj/oddaj, 173–184 in Seznam arhivskih posnetkov v produkciji RTV Slovenija, 185–190), *Seznam posnetkov – CD* (191–193) in *Imensko kazalo* (194–196).

Plošča, ki predstavlja umetnico Marijo Bitenc Samčevo v njeni zvočni, pevski (tonski) podobi (RTV Slovenija, ZKP) pa prinaša še en njen cvetober. Po (le) eni operni ariji (A. Ponchielli) iz leta 1973, je tu vrsta samospevov oz. koncertnih pesmi, po katerih je pevska prvakinja skozi svoj več kot 30-letni umetniški staž še najbolj slovela. V pesmih, teh vokalno-instrumentalnih

miniaturah, kamor sodi *samospev*, jo v delih skladateljev G. F. Händla (*arija*), F. Schuberta, F. Mendelssohna Bartholdyja, H. Wolfa, S. Biničkega, M. Milojevića, E. Adamiča, J. Pavčiča, D. Švare, F. Šturma, R. Simonitija, A. Srebotnjaka, Z. Cigliča in L. M. Škerjanca spremljajo naši pianisti (ob uvodni skladbi nastopa še *Simfonični orkester RTV Slovenija* z dirigentom Antonom Kolarjem): A. Jarc, M. Sancin, Z. Lukec Car in L. Engelman. Vseh dvajset posnetkov oz. točk s te plošče (vse do 1987, ko so nastali zadnji posnetki) v obdobju 1959–1987, torej slabih trideset let, prikaže umetnico še v programskem pogledu od evropskega pa vse do južnoslovenskega in slovenskega repertoarja. Mastering za ploščo je prispeval Miro Prljača, glasbena producentka je bila Brina Nataša Zupančič, urednici na *Radiu* in *TV Slovenija* sta Živa Emeršič in Danica Dolinar, *ZKP RTV Slovenija* pa vodi Mojca Menart.

Portret koncertne pevske altistke Marije Bitenc Samec so v njenem knjižnem delu sooblikovali (poleg avtorice Tine Bohak) še Grega Rihtar (jezikovni pregled), Aljoša Vrščaj (prevod), *Studio ma-ma* (zanj Marko Marinšek; oblikovanje in priprava za tisk), *Grafika Gracer* (tisk; 400 izvodov). Delo sta izdali *Društvo Mohorjeva družba* in *Celjska Mohorjeva družba, d.o.o.* (za založbo predsednik Jože Planinšek CM in ravnateljica Tanja Ozvatič); zaradi dodane cedejke v sodelovanju z *RTV Slovenija*.

Altistka Marija Bitenc Samec si je svojim delom in angažma-
jem na domačih in tujih opernih in koncertnih odrih zagotovo
še za časa svojega življenja več kot zaslužila omenjeno mono-
grafijo. Njena »dodana« vrednost pa so objave številnega in
kvalitetnega slikovnega gradiva: faksimilov in fotografij (105
enot) v prav tako več kot zgledni oblikovni podobi.